

OHJE JA YHTEYSTIEDOT HUS KEHITYSVAMMAPSYKIATRIAN YKSIKÖISSÄ TOTEUTETTAVAA TAHDOSTA RIIPPUMATONTA ERITYISHUOLTOA VARTEN

Tämä ohje on voimassa 2.9.-31.12.2025

Tätä toimintatapaa voidaan noudattaa seuraavilla hyvinvointialueilla: Itä-Uusimaa, Kanta-Häme, Keski-Uusimaa, Länsi-Uusimaa, Päijät-Häme ja Vantaa-Kerava, silloin kun kehitysvammalain mukaista tahdosta riippumatonta erityishuoltoa haetaan **HUS Kehitysvammapsykiatrian yksiköistä**. Edellytys on, että päätöksiä tekevän moniammatillisen tuen asiantuntijaryhmän työntekijöillä on toimi (sihteeri) tai virka (lääkäri, psykologi, sosiaalityöntekijä) kyseisellä hyvinvointialueella. Hakemuksen valmistelun (1) ja päätöksen jälkeiset (3–4) ohjeet koskevat myös Helsingin kaupunkia.

[Laki kehitysvammaisten erityishuollosta | 519/1977 | Lainsäädäntö | Finlex](#) (32 §)

Henkilö voidaan määrätä 9 §:ssä tarkoitettuun vaativan moniammatillisen tuen yksikköön tahdostaan riippumatta, jos:

- 1) hän ei kykene tekemään hoitoaan ja huolenpitoaan koskevia ratkaisuja eikä ymmärtämään käyttäytymisensä seurauksia;
- 2) hän todennäköisesti vakavasti vaarantaa terveyttään tai turvallisuuttaan taikka muiden henkilöiden terveyttä tai turvallisuutta; ja
- 3) hänen hoitoaan ja huolenpitoaan ei voida järjestää muulla tavoin.

1. Hakemuksen valmistelu:

Hyvinvointialueen tulee etsiä paikka, jossa kehitysvammalain mukaista tahdosta riippumatonta erityishuoltoa toteutetaan. HUS Kehitysvammapsykiatrian yksiköissä järjestetään tahdosta riippumatonta erityishuoltoa ainoastaan henkilöille, joilla on erikoissairaanhoidon tarve. Mikäli HUSin kehitysvammapsykiatrian toimintayksiköt eivät pysty tarjoamaan paikkaa, hyvinvointialueen tulee selvittää muita mahdollisia hoitopaikkoja.

- Yhteydenotto työryhmän **sihteeriin** kevataho@hus.fi puh. 040 572 1540, jolta varmistetaan missä HUS Kehitysvammapsykiatrian yksikössä vapaa paikka sijaitsee. Tarvittaessa sihteeri neuvoo lomakkeisiin ja hakemukseen liittyvissä teknisissä asioissa.
- Sihteeri antaa yhteystiedot **lääkärille**, jonka kanssa selvitetään:
 - erikoissairaanhoidon kriteereiden täyttyminen

- perustiedot potilaan oireilusta, läkehoidosta sekä käyttäytymiseen ja turvallisuuteen liittyvistä tekijöistä, turvallisen ja nopean hoidon aloittamiseksi päätöksen tulua
- Lääkäri tekee päätöksen paikkavarauksesta ja ilmoittaa tämän myös sihteerille.
- Tarvittaessa tahdosta riippumattoman erityishuollon prosessista voi lisäksi konsultoida HUS kehitysvammalääketieteen sosiaalityötä: vastaava **sosiaalityöntekijä** laura.kannelniemi@hus.fi, puh 040 304 7092.

2. Hakemuksen lähettäminen

Kirjallinen hakemus henkilön määräämiseksi toimintayksikköön, jossa järjestetään erityishuoltoa tahdosta riippumatta (Kvl 32 §) osoitetaan hyvinvointialueen tahdosta riippumattoman erityishuollon päätöksiä tekeväle vaativan moniammatillisen tuen asiantuntijaryhmälle.

Hakemus liitteineen lähetetään suojatulla sähköpostilla kevataho@hus.fi

Vammaisen henkilön omainen, edunvalvoja tai vammaispalvelun työntekijä jättää kirjallisen hakemuksen alla mainittuine liitteineen. Hakemuksen tulee sisältää riittävän tarkat perustelut tahdosta riippumattoman erityishuollon tarpeelle. Hakemuksen perustella valmistellaan huolellinen ja perusteltu kirjallinen päätösesitys.

- Hakemus (tahdosta riippumattoman erityishuollon tutkimusjaksoa haettaessa)
- Esityslista täytettynä (tahdosta riippumattoman erityishuollon tutkimusjakson tai hoidon aloittaminen/ jatkaminen/ päättäminen)
- Kuulemislomake. Varmistaa asiakkaan, lähiomaisen ja/tai laillisen edustajan kuulemisen ja kannan asiaan. (Jos asiakasta ei voida kuulla, tulee kuulematta jättäminen varmistaa ennen hakemuksen jättämistä päätöksiä tekevän työryhmän puheenjohtajalta. Kuuleminen voi olla myös suullinen, jolloin asia kirjataan esityslistalle)
- Tutkimuslausunnot tahdosta riippumattomalta tutkimusjaksolta (tahdosta riippumattoman erityishuollon aloittaminen/ jatkaminen/ päättäminen)
- muut mahdolliset liitteet (esim. lääkärinlausunto tms. tutkimusjaksoa haettaessa)

Päätöksentekoon tulevat asiakirjat pyydetään toimittamaan **perjantaihin klo 14 mennessä**

- ➔ Päätös on tehtävä kiireellisissä tapauksissa viivytyksettä, muulloin viimeistään 7 päivän kuluessa hakemuksen saapumisesta.

3. Päätös tahdosta riippumattomasta erityishuollosta

Päätöksen tahdosta riippumattomasta erityishuollosta tekee hyvinvointialueen päätöksiä tekevä vaativan moniammatillisen tuen asiantuntijaryhmä valmistellun päätösesityksen pohjalta.

Työryhmä kokoontuu (2.9.2025 alkaen) pääasiallisesti **tiistaisin klo 8–10**. Hyvinvointialueen sosiaalityön edustaja esittelee asian työryhmän kokouksessa.

Tutkimusjaksolle määrittäessä kokouksessa varmistetaan, kuinka osasto saa riittävät tiedot tutkitavasta (ks. kohta 4.)

Päätöksen esittelijä/ muu hyvinvointialueen edustaja toimittaa päätöksen tutkimusjaksolle määrittämisestä tiedoksi ja toteuttaa potilaan kuulemisen (tarvittaessa konsultoiden HUS sosiaalityötä).

4. Tutkimusjaksolle saapuminen osastolle, tarvittavien esitietojen toimittaminen ja tiedoksianto päätöksestä tutkittavalle

Hyvinvointialue huolehtii tahdosta riippumattoman erityishuollon tutkimukseen tai tahdosta riippumattomaan erityishuoltoon määrätyn henkilön kuljetuksesta toimintayksiköiden välillä. Mikäli asiakas ei vapaaehtoisesti suostu saapumaan tutkimuksiin, hyvinvointialue voi tehdä virka-apupyynnön viranomaisille.

Tutkittavan tulosta osastolle tiedotetaan kyseistä osastoa mahdollisimman ajoissa etukäteen. Virka-aikaan tulosta ilmoitetaan osaston asiakasvastaavalle, virka-ajan ulkopuolella suoraan osastolle. Saapuminen virka-aikaan varmistaa tutkimuksen ja hoidon aloituksen turvallisesti ja nopeasti.

Hämeenlinnan osasto

- asiakasvastaava Minna Kallioniemi: 040 304 8108
- osasto: 040 304 8002 tai 040 304 8004

Keravan osasto

- asiakasvastaava Jenni Haaparanta p. 040 304 7250
- osasto: 040 304 7220

Lahden osasto

- asiakasvastaava: Miia Talja 040 304 8110
- osasto: 040 304 8105

Huomioitava, että osaston henkilökunnalla on pääsy tutkittavan sairauskertomuksiin ja muihin tietoihin vasta työryhmän päätöksenteon jälkeen. Hyvinvointialueen tulee varmistaa, että tutkittavasta toimitetaan osastolle riittävät tiedot hoidon aloittamiseksi (esim. lääkelista salattuna sähköpostina osaston sähköpostiosoitteeseen (ks. alla).

Tiedoksiannon ja kuulemisen tahdosta riippumattomasta erityishuollon päätöksestä antaa hyvinvointialueen edustaja tai erikseen sovittaessa kehitysvammapsykiatrian osaston sosiaalityöntekijä: Kuulemisen tutkimukseen määrittämisestä toteuttaa aina hyvinvointialueen työntekijä, jatkopäätöksissä voidaan sovitusti tehdä yhteistyötä kehitysvammapsykiatrian osaston sosiaalityöntekijän kanssa.

Tietosuojasta

Päätökset tahdosta riippumattomasta erityishuollosta tehdään hyvinvointialueen sosiaalihuollossa, jonka osa yllä mainittu työryhmä on. Tiedot, jotka lähetetään työryhmän jäsenille tai osoitteeseen kevataho@hus.fi, pysyvät hyvinvointialueen sosiaalihuollon tietoina.

Muita osoitteita tiedoksi:

Alla oleviin osoitteisiin voi lähettää HUSin hoidossa oleviin potilaisiin liittyvää tietoa salattuna viestinä.

Kehitysvammapsykiatrian osastot:

kepsylahti@hus.fi

kepsykerava@hus.fi

kepsyhameenlinna@hus.fi